

***ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА СЛУЖБА
КОСОВСКА МИТРОВИЦА***

**38220 КОСОВСКА МИТРОВИЦА
УЛ.ЦАРА ДУШАНА БР.10
Тел. 028/497-031, Тел/факс 028/497-044
E-mail: pskm@open.telekom.rs
Сајт: psss.rs**

ПОЉОПРИВРЕДНИ БИЛТЕН

Број VIII бесплатан примерак
АВГУСТ 2019 Косовска Митровица

САДРЖАЈ БИЛТЕНА

РАТАРСТВО-ПОВРТАРСТВО

- Сетва луцерке у летње-јесењем периоду – Зоран Милосављевић дипл.инж.

ВОЂАРСТВО-ВИНОГРАДАРСТВО

-

СТОЧАРСТВО

- Поступци за оцењивање кондиције крава – Косовка Јакшић дипл.инж.

ЗАШТИТА БИЉА

- Складишне болести плодова јабуке и крушка – Сениша Недељковић дипл.инж.

ЦЕНЕ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА ПРЕУЗЕТИХ ИЗ СТИПС-а

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите интернет страницу www.agoponuda.com, а уколико Ви желите да понудите свој производ на продају обратите се нама.

АГРОПОНУДА –БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА СРБИЈЕ

СЕТВА ЛУЦЕРКЕ У ЛЕТЊЕ-ЈЕСЕЊЕМ ПЕРИОДУ

Начин заснивања луцеришта је од великог значаја за постизање високих приноса луцерке у годинама искоришћавања. Период искоришћавања луцеришта у многоне зависи од квалитетног заснивања луцеришта.

Разлози слабог заснивања луцеришта у летњем року могу бити: слаба припрема земљишта, предубока сетва, неповољна влажност земљишта, мразеви, болести, инсекти конкуренција за светлост и храну с коровским врстама, оштећења од хербицида и инсектицида и сетва слабог семена.

Неуспеси у заснивању доводе до губитака услед трошкова припреме земљишта, сетве накнадног усева, ниских приноса и квалитета сена. Из тих разлога заснивању луцеришта треба приступити максимално стручно и одговорно како би се отклонили сви могући узроци слабог заснивања.

Луцерка је вишегодишња биљка која се искоришћава 5-7 година о чему треба водити рачуна при смени усева у плодореду. Монокултура јој не одговара и на исто место је треба сејати после 3-4 године, али је свакако добро да овај размак буде што већи јер ће бити мањи проблем са замором земљишта, болестима и штеточинама. Сматра се да поновна сетва луцерке на исто место може бити после онолико година колико је предходно на том месту експлоатисана. Као предусеви погодју јој кукуруз, кромпир, купусњаче, једногодишње легуминозе и стрна жита. У летње-јесењем року сетве предусеви су најчешће житарице које су нешто лошији предусеви од окопавина. Луцерку не треба сејати ако су за предусев примењени хербициди на бази прометрина јер он неповољно делује на развој биљке.

За успешну производњу луцерке земљиште треба да буде дубоко, растресито, плодно и са повољним водно-ваздушним режимом што јој омогућава боље снабдевање водом и хранивима за максималну продуктивност и дуготрајност. Захтева средње тешка земљишта неутралне реакције типа чернозем, ливадска црница, гајњача или алувијум. Луцерка је једна од најосетљивијих биљних врста на киселост земљишта. Кисела земљишта са малим количинама калцијума су непогодна за гајење луцерке. Луцерка се може успешно гаити и на слабо киселим земљиштима ако се предходно обави мелиорација овог земљишта, регулисањем влажности и калцификацијом као и уношењем органских и минералних ђубрива и интезивном обрадом.

Одмах након жетве стрнина треба одрадити заоравање стрништа орањем или тањирањем на дубини 10-12 цм. Ова мера има за циљ подстицање ницања корова, спречавања губитка влаге из земљишта и повећање биолошке активности микроорганизама. Након две недеље треба обавити квалитетну основну обраду на дубини 35-40 цм. и одмах онда извршити површинску припрему земљишта како би било довољно времена да се земљиште слегне.

Предсетвена припрема земљишта је важна агротехничка мера за обављање квалитетне сетве. Овом мером доводи се сетвени слој у стање ситне мрвичасте структуре. Површински слој мора бити слегнут јер само на поравнатом структурном и

слегнутом земљишту се може обавити квалитетна сетва са распоредом семена на потребну дубину (1-2 цм).

Ћубрење луцерке у летњем и јесењем року је исто као и у пролећној сетви. Поред калцијума, најважнија хранива за заснивање луцеришта су фосфор и калијум. Калцијума углавном има у нашим земљиштима а калцификацијом киселих земљишта обезбеђују се биљке овим хранивом и на лошим земљиштима. Препоручује се да у заснивању луцеришта буде 100-150 кг/ха фосфор а 60-100кг/ха калијум. Примена азотних ђубрива није тако значајна али се препоручује до 30-50 кг/ха. Ова количина азота је потребна да убрза развој клијанаца луцерке док не почне активност бактерија азотофиксатора. У заснивању луцерке препоручује се примена НПК минералних ђубрива формулације 10:30:20 у количини 500-600 кг/ха. са основном обрадом а 200 кг/ха у предсетвеној припреми. Примена органског ђубрива такође повољно утиче на боље заснивање луцеришта посебно на сиромашним и благо киселим земљиштима. Примена органског ђубрива такође повољно утиче на боље заснивање луцеришта посебно на сиромашним и благо киселим земљиштима. Стајњак поправља физичко-хемиска и микробијолошка својства земљишта а ефекат се испољава током свих година искоришћавања луцерке. Пожељно је да се стајњак унесе под предходни усев а не препоручује се примена стајњака пре сетве луцерке. Препоручује се да се унесе са основном обрадом 30-80 т/ха. добро згорелог стајског ђубрива уз обавезну заштиту од корова. Применом стајњака земљиште се може заразити вилином косицом што је могућно уколико је стока јела заражено сено.

Сетва луцерке треба да буде завршена до прве декада септембра месеца. Сетвом у овом временском периоду биљке би требало да до почетка зиме добро ојачају, укорене се и образују довољно хранивих материја да издрже ниске температуре. У јесењем периоду слаб је развој корова нарочито широколисних. До зиме луцерка развија дубок коренов систем (до 1 м) па је наредног пролећа добро укорена, брзо расте и даје редовне приносе крме већ у првој години искоришћавања. Успешност летњег рока сетве условљена је обезбеђеношћу земљишном влагом за клијање и ницање.

Сетва се мора ускладити са временским условима или применити наводњавање. Уколико на буде падавина у оптималном времену за летњу сетву 25 август до 5 септембра нема могућности за примену наводњавања, сетва луцерке носи велики ризик. Негативне појаве при летњој сетви су немогућност благовремене обраде, неповољна предсетвена припрема, лоша слегнутост земљишта, као и могућност измрзавања младог усева при појави јаких и дужих голомразица уколико се касни са сетвом, што може допринети неуспешност заснивања луцеришта у овом периоду. Семе за сетву мора бити чисто без семена корова и вилине косице, високе клијавости. Семе луцерке је ситно, клица нежна и осетљива и ако је сетва плитка земљиште око клице се може исушити пре него што биљка никне. У случају дубоке сетве семе нема довољно енергије да изнесе котиледоне и никне. То је разлог због чега је равно и фино припремљено земљиште од изузетног значаја за сетву. Треба сејати на дубини од 0,5-3 цм. у зависности од типа земљишта. На средње тешким земљиштима луцерку треба сејати на 1-2 цм, а на тешким 0,5-1 цм. док на лаким земљиштима на 2-3 цм. Уколико је земљиште добро припремљено а сеје се сејалицом довољно је 15 кг. семена по ха. Код нас због лоше припремљеног земљишта, ручне сетве и др. троши се 25-30 кг/ха семена. што знатно повећава трошкове а често засејано луцериште може имати негативан утицај на даљи развој биљака.

После сетве и ницања младе биљке луцерке се морају неговати да би заснивање луцерке било што боље. Најчешће треба примењивати следеће мере: ваљање, заштита од корова, заштита од штеточина и болести, сузбијање вилине косице и др.

Саветодавац ратарства и повртарста Зоран Милосављевић

ПОСТУПЦИ ЗА ОЦЕЊИВАЊЕ КОНДИЦИЈЕ КРАВА

Телесна кондиција краве представља количину телесних резерви (масног и мишићног ткива) коју крава поседује у одређеној фази производње. Појединачним оцењивањем телесне кондиције крава узгајивач добива јасну слику статуса читавог стада. Системи оцењивања телесне кондиције крава развијени су да би омогућили најпрецизније и најобјективније вредновање телесне кондиције крава. Најчешће се користи систем оцена од 1 до 5, с прецизношћу оцене од 0,25 бода. При оцени телесне кондиције највећа пажња посвећује се наслагама масног ткива на неколико специфичних места код краве. Узгајивач формира оцену телесне кондиције краве на основу посматрања и опипавања наслага масног ткива. Препоручује се да се обавља оцењивање и води евиденција о телесној кондицији крава да би се на време откриле и спречиле нежељене појаве. Телесна кондиција краве не би смела у току производног циклуса да варира више од једног бода (од оцене 2,5 у првом делу лактације до оцене 3,5 у засушењу и у време тељења).

Специфична места на кравису:

1. седне кврге,
2. јаме око корена репа (улоке),
3. кукови,
4. бочне кврге,
5. слабински пршљенови,
6. ребра.

Што се оцењује?

Прво се процењује:

- испуњеност масним ткивом репне јаме и
- прекривеност масним ткивом седних и бочних кврга.
- Слабински пршљенови, кукови и ребра процењују се као додатни параметри
- Прво се посматрањем процењује спољашњи изглед, а затим се опипавањем одређује коначна оцена
- Оцењују се музне краве, засушене краве и стеоне јунице.

Како се оцењује?

- При оцењивању кондиције не обраћа се пажња на величину и тип животиње, фазу лактације, ниво производње и здравствено стање.
- Крава при оцењивању треба да стоји на чврстој и равnoj подлози, да има правилан испружени став (неспутан), пожељно је да је везана (ако се ради о слободном систему држања), а важно је и да је осветљење добро да би се јасно видели детаљи (у мрачним стајама често се добије погрешна слика о кондицији појединих грла).
- Крава се посматра с десне стране и са задње стране.
- Прво се процењују масне насlage репних јама као и масни и мишићни слој седних кврга, и то је полазна тачка за оцену.
- После тога оцењује се количина масног и мишићног ткива на бочним квргама и

бочним наставцима слабинских пршљенова. Ако се ова оцена подудара с првом оценом, онда је то и коначна оцена. Ако је друга оцена мања или већа, коначна оцена биће прва оцена умањена или увећана за 0,5 бода

- Опипавање наслага масног ткива треба обављати увек истом руком.
- Обавезно је записивање оцене, иначе оцењивање нема смисла.
- За приплодни подмладак користи се иста метода.

Оцена	Репне јаме	Седне и бочне кврге	Бочни наставци слабинских пршљанова	Вертикални наставци и ребра
1.	Дубоке	Оштро истакнуте	Оштри, јасно видљиви	Оштро истакнути
2.	Плитке	Истакнуте	Видљиви	Добро опипљиви
3.	Умерено испуњене	Умерено заобљене	Опипљиви	Могу се напипати
4.	Испуњене	Добро опипљиве	Тешко опипљиви	Заобљени
5.	Потпуно испуњене	Тешко опипљиве	Прекривени масним ткивом	Невидљиви, прекривени машћу

Оптимална телесна кондиција краве мења се током производног циклуса, а највише је зависна од висине производње млека и нивоа исхране. Главни циљ праћења телесне кондиције јесте - постићи оптималну кондицију крава у тренутку телења (оцена 3,5).

Саветодавац сточарства Косовка Јакшић

Складишне болести плодова јабуке и крушке

Плодови јабуке и крушке и поред заштите током вегетације, подложне су појави болести које их нападају и током складиштења. Те болести су делом условљене и продуженим процесима складиштења, посебно у хладњачама, новијим сортама, интензивној производњи, јаким и неумереним ђубрењем, као и другим разним агротехничким у узгојним мерама. И сами услови у складишту (бољи или лошији) утичу на појаву болести. Сасвим су другачији услови који владају у једном подруму неког сеоског домаћинства или у хладњачама великих произвођача. Данас свака сорта воћа која се чува има тачно одређене услове температуре, влаге и гасова која јој одговара за дужи период чувања. Но, за краћи период чувања сасвим солидно може послужити и добар подрум. Битно је да се болест на време

препозна и болесни плодови уклоне из складишног простора да се зараза не шири на остало воће.

Најчешћи проузроковачи болести на воћу током складиштења су гљиве из рода: *Fusarium*, *Penicillium*, *Aspergillus*, *Cladosporium* као и неке бактерије које изазивају трулеж и плесниност ускладиштеног воћа.

Симптоми болести су веома различити и зависе од од врсте узрочника болести, врсте производа и врсте ускладиштења. На воћу се први симптоми јављају у виду пега различите боје, облика и величине које некротирају. У оквиру некротираних делова ткива често се образује навлака различите боје од мицелије и репродуктивних органа гљива. Оболела ткива захвата сува или влажна трулеж и такви плодови губе тржишну вредност.

До инфекције плодова долази и за време вегетације и то кроз лентицеле, петелјке али и ране настале од инсеката и других механичких повреда. С обзиром да последњих година климатске прилике (суша и влага) погодују ширењу болести у пољу, оне се јављају и у складишту на плодовима. До заразе долази у пољу, након чега се плодови без видљивих симптома болести али у стадијуму инкубације унесу у складиште. У случају када се уносе заражени плодови на којима се још не показују симптоми, током складиштења појавиће се почетни симптоми болести.

Да не би дошло до појаве болести на ускладиштеним плодовима приликом чувања, неопходно је применити низ мера, и то како у воћњацима током гајења воћака, тако и у складиштима.

У воћњацима треба спровести разне фитосанитарне мере, а пре свега треба уклањати презимеле изворе инокулума (мумифициране плодове, рак-ране и изумрле гране), као и редовно уклањање оболелих плодова у току вегетације, како не би дошло до ширења инокулума на здраве плодове. Препоручује се гајење толерантних и отпорних сорти појединих воћних врста према проузроковачима болести. Током вегетације потребно је користити хемијску заштиту како би се плодови што боље сачували од напада разних паразита и штеточина, при чему велики значај има задње третирање пред бербу плодова.

Берба плодова са оптималном зрелошћу; избегавање повређивања плодова при берби; транспорту и манипулисању; коришћење стерилне или дезинфиковане амбалаже; сортирање и одвајање свих повређених и оболелих плодова пре уношења у складиште или хладњачу; проветрена и дезинфикована складишта; коришћење оптималног режима складиштења као што су температура, влажност и садржај сумпор-диоксида и етилена доводи до смањења појаве болести ускладиштених плодова разних воћних врста прилико чувања у складиштима и хладњачама.

Саветодавац заштите биља **Недељковић Синиша**

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА – ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 12.08.2019.-18.08.2019ГОДИНЕ*
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Нектарина	80	75	65
Јабука (остала)	80	60	90
Шљива	60	55	35
Кајсија	100	75	-
Бресква	100	75	65
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Краставац-салатни	100	90	80
Кромпир	80	55	45
Паприка-шиља	150	90	130
Лук црни	100	65	60
Парадајз	150	90	90
Тиквице	80	55	65
Шаргарепа	100	55	65

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ВОЋА И ПОВРЋА – КВАНТАШКЕ ПИЈАЦЕ ЗА ПЕРИОД
ОД 12.08.2019.-18.08.2019.ГОДИНЕ* **ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА**

Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш
Нектарина	55	50	50
Јабука (остала)	50	40	70
Шљива	30	30	-
Кајсија	/	50	40
Бресква	50	45	50
Јединица мере (кг/дан)	Београд	Краљево	Ниш

Краставац салатни	50	60	60
Кромпир	35	35	30
Паприка шиља	70	80	100
Лук црни	35	35	40
Парадајз	80	70	60
Тиквице	30	40	40
Шаргарепа	40	50	40

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИВЕ СТОКЕ НА ПИЈАЦАМА ЗА ПЕРИОД
ОД 12.08.2019.-18.08.2019. ГОДИНЕ*
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Тежина/узраст	Раса	Београд	Краљево	Ниш
Двиске	све тежине	све расе	220	-	-
Јагњад	све тежине	све расе	250	200	280
Јарад	све тежине	све расе	200	180	200
Јунад	350-480кг	СМ	-	-	-
Јунад	>480	све расе	-	-	-
Козе	све тежине	све расе	130	-	100
Крава за клање	све тежине	СМ	-	160	-
Крмаче за клање	>130кг	све расе	-	100	-
Овца	све тежине	све расе	160	130	160
Прасад	16-25кг	све расе	220	200	220
Телад	80-160	СМ	-	470	-
Товљеници	80-120	све расе	-	150	-
Товљеници	>120кг	све расе	/	120	150
Шиљежад	све тежине	све расе	220	-	-

*ДОМИНАНТНЕ ЦЕНЕ ЖИТАРИЦА ЗА ПЕРИОД
ОД 12.08.2019.-18.08.2019. ГОДИНЕ*
ЦЕНТРАЛНА СРБИЈА

Јединица мере (дин/кг)	Београд	Краљево	Ниш
Кукуруз	20	22	23
Пшеница	20	25	22
Сточни јечам	20	25	-

www.stips.minpolj.gov.rs

www.agoponuda.com

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE